

ΜΕΤΑΞΙΑ ΚΡΑΛΛΗ

ΜΙΑ ΦΟΡΑ
ΚΙ ΕΝΑ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: 10.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Μια φορά κι ένα καλοκαίρι**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Μεταξία Κράλλη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ευδοξία Μπινοπούλου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Μεταξία Κράλλη, 2012
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: E.Valdez/Corbis/Apeiron Photos
& 123 RF Stock Photography
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2012, 10.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-810-7

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αναγραφή, φωτοαντίτυπο και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομηχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΜΕΤΑΞΙΑ ΚΡΑΛΛΗ

ΜΙΑ ΦΟΡΑ
ΚΙ ΕΝΑ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

*Στις πρώτες αναγνώστριες αυτής της ιστορίας.
Ξέρουν αυτές...*

Τεια σου, Ελένη! Είναι μέσα ο κύριος αντιπρόεδρος;»
Οι δυο κοπέλες σηκώνουν ταυτόχρονα τα μάτια από τις οθόνες των υπολογιστών τους. Η μία χαμογελάει. «Καλημέρα σας, κύριε Δελλή. Βέβαια. Μέσα είναι».

«Τον ειδοποιείς ότι ήρθα;»

«Για σας; Ελάτε τώρα! Αφού μας το έχει πει χίλιες φορές. Περνάτε όποτε θέλετε».

Ο άντρας κατευθύνεται προς την ξύλινη πόρτα, αφού πρώτα χαριζεί ένα χαμόγελο γοητείας στις γραμματείς. Η πιο νεαρή έχει μείνει με το στόμα ανοιχτό. «Καλέ, ποιος είναι αυτός ο κούκλος;»

«Σου αρέσει;»

«Θ' αστειεύεσαι βέβαια! Σε ποια δηλαδή δεν αρέσει;»

Η Ελένη βάζει τα γέλια. «Σε καμιά, εδώ που τα λέμε!»

Σκύβει και πάλι στη δουλειά της. Η άλλη επιμένει. «Βουλευτής είναι;»

«Όχι, ο πατέρας του όμως ήταν. Φίλος του δικού μας. Μέχρι υπουργός έφτασε».

Η συνάδελφός της σφυριζεί θαυμαστικά. «Τι λες, βρε παιδί μου! Χάθηκε να γινόταν κι ο γιος; Που έχουμε πήξει στην μπάκα και τη φαλάκρα εδώ μέσα. Ενώ αυτός...»

Το «αυτός» σβήνει αργά σε λιγωμένο ύφος. Η Ελένη πληκτρολογεί χωρίς να συνεχίζει την κουβέντα. Η μικρή κοιτάζει ακόμη την κλειστή δρύνια πόρτα.

«Ποιος είναι λοιπόν; Πες μου και μ' έσκασες».

«Βαφτισιμός του δικού μας, Δημήτρης Δελλής λέγεται».

«Δελλής... Δελλής...» Η μικρή δείχνει να το σκέφτεται. «Δίκιο έχεις. Υπήρχε ένας υπουργός Δελλής όταν ήμουν πιτσιρικά. Από τους Δελλήδες που έχουν και τα λάδια δεν είναι;»

«Ακριβώς».

Για λίγα λεπτά δουλεύουν χωρίς να μιλάνε.

«Και δε μου λες; Έρχεται συχνά να δει το νομό του;»

Η Ελένη την κοιτάζει ειρωνικά. «Μην κάνεις όρεξη και δεν τρως! Ξέρεις με ποια τα 'χει;»

«Με ποια;»

«Την Πεντζικοπούλου».

«Τη γνωστή;»

«Την πασίγνωστη. Γι' αυτό σου λέω. Κοίτα τη δουλειά σου και άσε τον Δελλή ήσυχο. Είναι κομματάκι σκληρός για τα δοντάκια σου».

Με το που μπαίνει ο Δημήτρης στο γραφείο, ένας γκριζομάλλης σηκώνεται από την πολυτελή καρέκλα του και τον πλησιάζει με ανοιχτά τα χέρια. «Καλώς μου τον!»

«Για να μην παραπονιέσαι ότι σε ξέχασα».

«Πότε, βρε, παραπονέθηκα εγώ; Να πέσει φωτιά να με κάψει».

«Άσ' τα τα πολιτικάντικα σ' εμένα, νονέ. Παραπονιέσαι! Τα 'μαθα εγώ. Χθες στους Βουρόπουλους όμως που σε περιμέναμε δε φάνηκες. Πότε να σε δω; Αφού το ξέρεις ότι έρχομαι για λίγες μέρες».

Ο νονός του τον περιεργάζεται. *Ίδιος ο Λεωνίδας γίνεται*, σκέφτεται. *Περήφανος που θα ήταν, αν μπορούσε να τον δει*.

Περνάει πίσω από το γραφείο του και βουλιάζει στην καρέκλα του. «Σε ποιον τα πουλάς αυτά για τις λίγες μέρες, βρε μασκαρατζίκο; Από τη Δευτέρα είσαι εδώ. Σου άφησε όμως καθόλου μυαλό η Νάντια να σκεφτείς κι εμάς τους γέρους;»

Τα χείλια του Δημήτρη ανασηκώνονται σ' ένα μικρό χαμόγελο. Απλώνει το χέρι του και βγάζει μια ασημένια ταμπακιέρα από το σακάκι του. Ανάβει τσιγάρο.

«Πώς τα πάτε με τη Νάντια;»

Ο Δημήτρης κάνει μια αόριστη κίνηση φυσώντας τον καπνό του. «Μια χαρά».

«Να σε ρωτήσω κάτι, μωρέ Δημήτρη;»

Με μια γρήγορη κίνηση, αυτός σβήνει το τσιγάρο του στο τασάκι. «Όχι, νονέ μου. Να μη με ρωτήσεις».

«Το ξέρεις ότι έκλεισες τα τριάντα οχτώ;»

«Νονέ! Να χαρείς. Μου φτάνει η Αλίκη».

Το ύφος του είναι γελαστό αλλά η φωνή του κρύβει κάτι σαν προειδοποίηση. Ο άλλος το καταλαβαίνει κι αλλάζει κουβέντα. «Τι κάνει η Αλίκη;»

«Σφύζει από υγεία».

«Καιρό έχει ν' ανέβει στην Αθήνα».

«Νομίζω ότι προγραμματίζει να έρθει στις αρχές του άλλου μήνα».

«Αραιά και πού το αποφασίζει πια. Κι όμως... Δεν το περιμένα να να μείνει κάτω μετά...» Διστάζει λίγο.

«...το θάνατο του πατέρα;» ολοκληρώνει τη φράση του ο Δημήτρης. «Τι να σου πω, νονέ; Πιστεύω ότι της αρέσει ο ρόλος της πυροδέσποινας».

Η αδιόρατη ειρωνεία που κρύβει η τελευταία λέξη γίνεται αντιληπτή από το συνομιλητή του, που κατσουφιάζει ελαφρώς. «Δημήτρη», λέει αυστηρά, σαν να τον μέμφεται. «Η Αλίκη σ' αγαπάει».

Ο αναδεξιμιός του αναδεύεται αμήχανα στην καρέκλα του. «Το ξέρω, νονέ. Κι εγώ την αγαπάω».

«Κι αν καμιά φορά ανακατεύεται...»

«Το κακό είναι ότι ανακατεύεται περισσότερες από μία φορές».

Οι δυο άντρες χαμογελούν ταυτόχρονα κι η στιγμιαία ένταση διαλύεται.

«Έτσι είναι η Αλίκη», καταλήγει θυμόσοφα ο ηλικιωμένος. «Τόσα χρόνια έπρεπε να το έχεις συνηθίσει. Κι ό,τι λέει, από ενδιαφέρον για το μέλλον σου το λέει».

Η φράση μένει να αιωρείται, σαν ο κύριος αντιπρόεδρος να θέλει να δώσει μια ιδιαίτερη βαρύτητα στο μέλλον του Δημήτρη ή

σαν να περιμένει μια αντίδραση. Αυτός σταυρώνει τα χέρια του και τον κοιτάζει περιπαικτικά.

«Το ήξερα εγώ ότι δεν ήθελες να με συναντήσεις για να μου δώσεις τη λαμπάδα μου για το Πάσχα! Το οποίο, παρεμπιπτόντως, μόλις πέρασε. Τι πρέπει να συζητήσουμε για το μέλλον μου, νονέ;»

Ένας σύντομος δισταγμός εμφανίζεται στα χαρακτηριστικά του άλλου· σαν να διχάζεται μέσα του αν θα διαμαρτυρηθεί για τις άδικες, δήθεν, υποψίες ή θα μιλήσει καθαρά. Νικάει το δεύτερο. «Η Αλίκη πιστεύει ότι πρέπει να κατέβεις υποψήφιος στις επόμενες εκλογές. Και η ιδέα με βρίσκει απολύτως σύμφωνο».

Ο Δημήτρης βάζει τα γέλια και σηκώνεται όρθιος. Προχωρά μέχρι το παράθυρο με θέα την ηλιόλουστη πλατεία Συντάγματος. «Σε καλό σου, νονέ μου! Με τρώμαξες ότι θα μου έλεγες κάτι καινούργιο. Δε βαρεθήκατε τόσα χρόνια το ίδιο βιολί;»

«Δημήτρη», κάνει εκείνος προσπαθώντας να υιοθετήσει το πιο επιβλητικό του ύφος. «Η οικογενειακή σου παράδοση... Αυτή ήταν και η επιθυμία του μακαρίτη του πατέρα σου. Και ο πρόεδρος είναι θετικός. Κάτι παραπάνω από θετικός· ενθουσιώδης, θα έλεγα».

Ο αναδεξιμός του βυθίζει τα χέρια στις τσέπες του παντελονιού του. «Ενθουσιώδης, ε; Μεγάλη μου τιμή! Αν βέβαια σκεφτώ ότι ο ίδιος άνθρωπος στήριξε την υποψηφιότητα του Καρακίτσου...»

«Δεν τον χωνεύεις αυτόν. Έτσι δεν είναι;»

«Μου γυρίζει τ' άντερα», παραδέχεται ο Δημήτρης. «Αριβίστας, αδίστακτος, βλαπτικός για τον τόπο μέχρι εκεί που δεν παίρνει».

«Ωραία λοιπόν! Σου δίνουμε το όπλο να τον εξουδετερώσεις. Πολιτεύσου εσύ κι ο Καρακίτσος δεν έχει την παραμικρή πιθανότητα να ξαναβγεί. Το όνομά σου και μόνο αρκεί. Σου εγγυώμαι όμως ότι θα έχεις και την υποστήριξη του κόμματος».

Ο νεαρός άντρας γυρίζει και τον καρφώνει με το βλέμμα του. «Μια στιγμή, νονέ μου! Μια στιγμή! Μου δίνετε το όπλο, λες; Για να τον εξουδετερώσω; Μα εσείς τον βάλατε σ' αυτή τη θέση. Κι εσείς τον κρατάτε εκεί».

Ο αντιπρόεδρος ξεροβήχει στενοχωρημένος. «Λες και δεν ξέρεις πώς λειτουργεί η πολιτική, Δημήτρη».

Ο αναδεξιμὸς του χαμογελάει. Με δυο βήματα φτάνει στο γραφείο του, σκύβει και τον φιλάει στο μάγουλο. «Το ξέρω. Γι' αυτό και για εκατοστή ογδοηκοστή ἑβδομη φορά θ' απορρίψω την ἄκρως δελεαστική πρότασή σου». Αρπάζει το σακάκι του και το ρίχνει ανέμελα στον ώμο. «Έφυγα! Πρέπει να φτάσω κάτω πριν από το απόγευμα. Τα λέμε, νονέ».

«Να περάσεις να με δεις όταν ξανανέβεις. Τ' ακούς; Και μην προσπαθήσεις να μου ξεφύγεις. Θα βάλω την Αλίκη να με ενημερώσει πότε θα είσαι πάλι Αθήνα».

Η φωνή του νονού του σβήνει καθώς ο Δημήτρης κλείνει πίσω του την πόρτα. Οι δυο κοπέλες έχουν σταματήσει τη δακτυλογράφηση και τον κοιτάζουν.

«Γεια σου, Ελένη», λέει αυτός με νωχελικό ύφος.

«Καλό σας ταξίδι, κύριε Δελλή. Επιστρέφετε κάτω φαντάζομαι».

«Επιστρέφω, ναι. Μην τον αφήνετε να σας τρομοκρατεί πολύ αυτόν εκεί μέσα».

«Θα προσπαθήσουμε. Καλό σας ταξίδι», πετάγεται η μικρή.

Ο Δημήτρης κοντοστέκεται και την κοιτάζει απορημένος. Αυτή του χαμογελάει τσαχπίνικα. Ανταποδίδει το χαμόγελο και πλησιάζει στο γραφείο της. «Σ' ευχαριστώ! Κι εσύ είσαι η...»

«Κατερίνα, κύριε Δελλή».

«Καινούργια;»

«Μάλιστα. Πριν από δύο βδομάδες ξεκίνησα».

Τα μάτια της σπινθηρίζουν προκλητικά. Παίρνει μια βαθιά ανάσα και το πουκάμισό της τσιτώνει στο στήθος. Το βλέμμα του Δημήτρη γίνεται υπολογιστικό. Μετά ένα χαμόγελο απλώνεται στα αδρά χαρακτηριστικά του και της κλείνει περιπαικτικά το μάτι.

«Καλή αρχή λοιπόν, Κατερίνα».

Με δυο δρασκελιές έχει βγει από την πόρτα. Κατεβαίνει γρήγορα τα σκαλιά, βγαίνει στο προαύλιο και κατευθύνεται προς το χώρο στάθμευσης όπου τον περιμένει το αυτοκίνητό του.

Τέσσερις ώρες αργότερα, το Volvo του αφήνει πίσω του τη Σπάρτη και χώνεται σ' ένα μικρότερο επαρχιακό δρόμο. Από τη

μια κι από την άλλη μεριά, όσο φτάνει το μάτι, ατέλειωτες εκτάσεις με ελιές και στο βάθος ο Ταΰγετος. Ο Δημήτρης οδηγεί αφηρημένα. Την έχει κάνει τόσες φορές αυτή τη διαδρομή, που το αυτοκίνητο πηγαίνει μόνο του. Δεν έχει καν ανάγκη να κοιτάξει απ' έξω. Το τοπίο έχει εντυπωθεί πια στη μνήμη του. Ακόμα και τα χρόνια που ζούσε στην Αμερική, έφτανε να κλείσει για μια στιγμή τα μάτια του και ζωντάνευε μπροστά του με την παραμικρή λεπτομέρεια.

Στριβεί το τιμόνι και μπαίνει σ' ένα μεγαλούτσικο γραφικό χωριό. Χαμηλώνει ταχύτητα. Όσους συναντά, τον χαιρετάνε ή του γνέφουν από μακριά. Καθώς περνάει από την πλατεία, κατεβάζει το τζάμι. Ένας εύσωμος σαραντάρης βγαίνει από το καφενείο.

«Καλημέρα, κύριε Δημήτρη».

«Γεια σου, Σαράντο. Μήπως είδες καθόλου σήμερα τον Βασίλη;»

«Το πρωί πέρασε από δω. Πήγαινε στο εργοστάσιο. Εκεί πρέπει να είναι ακόμη».

«Έγινε, σ' ευχαριστώ!»

Χτυπάει το χέρι του στη λαμαρίνα του αυτοκινήτου αντί για χαιρετισμό και βάζει πάλι μπρος.

Από το χωριό και πέρα, οι εκτάσεις απλώνονται ενιαίες και φροντισμένες. Ξεκινάει η γη των Δελλήδων. Το καύχημα του παππού του, του πατέρα του, τώρα του ίδιου του Δημήτρη. Ελιές και πορτοκαλιές που καταλαμβάνουν πολλές εκατοντάδες στρέμματα. Αντιστάθηκε πολύ ο Λεωνίδας ο Δελλής για να κρατήσει τις ελιές καμιά εικοσαριά χρόνια πριν, όταν όλοι του φώναζαν πως είναι πεταμένα λεφτά κι ότι τα πορτοκάλια αποδίδουν περισσότερο. Το λάδι όμως ήταν πάντοτε συνυφασμένο με τη ζωή της οικογένειας· από τότε ακόμη που ο προ-προ-προπάππος, ο Δημητρός ο Δελλής, πήρε, ως ανταμοιβή για την προσφορά του στην Επανάσταση, τρεις τεράστιους ελαιώνες, ιδιοκτησία ενός πασά ο οποίος είχε φύγει κακήν κακώς από τον πρώτο χρόνο της εξέγερσης. Τους ένωσε σ' ένα μοναδικό τσιφλίκι και έθεσε τις βάσεις για τον πλούτο της οικογένειας.

«Καλό κουμάσι ο πρόγονος», αστειευόταν τις προάλλες ο Αχιλλέας. «Βούτηξε καλά καλά τα κτήματα, προτού ακόμη προλάβει

να έρθει ο Καποδίστριας. Κι όσο για την προσφορά του στον Αγώνα, άσ' τα καλύτερα». «Αχιλλέα!» έκανε η Αλίκη σουφρώνοντας τη μύτη της. «Ξέρεις ότι δε μου αρέσουν αυτές οι συζητήσεις στο τραπέζι. Ή, για να είμαι ακριβής, δε μου αρέσουν αυτές οι συζητήσεις γενικώς». Ο Δημήτρης είχε χαμογελάσει μ' επιείκεια. «Τι ανατρεπτικό διάβαζες πάλι, μικρέ, και άρχισες την αποκαθίλωση των οικογενειακών θεοτήτων;» «Κάτι τόσο ανατρεπτικό όσο τον Μακρυγιάννη! Αυτός τουλάχιστον δε φαίνεται ιδιαίτερα εντυπωσιασμένος από τη γενναιότητα του κυρ Δημητρου και όσων τον περιστοιχίζαν. Απ' ό,τι φαίνεται, κόντεψαν να τους πάρουν στο λαιμό τους σε μια μάχη. Στα τέτοια του βέβαια του παππούλη μας. Το τσιφλίκι τού έμεινε». Η Αλίκη άφησε ήρεμα το ποτήρι της πάνω στο τραπέζι και, όταν μίλησε, τα δυο αδέρφια αισθάνθηκαν σαν να έχει μπει κρύος αέρας στο δωμάτιο. «Αυτές τις εκφράσεις, καλέ μου, να τις χρησιμοποιείς με τους καραγωγείς που ενδεχομένως να συναναστραφείς στη ζωή σου. Όχι εδώ!» Η συζήτηση κόπηκε αυτόματα.

Ήρωας ή όχι, ο Δημητρός ήταν που ξεκίνησε την εκμετάλλευση του λαδιού, χτίζοντας μάλιστα και το πρώτο λιοτρίβι, στη θέση ακριβώς του σημερινού. Ο γιος του, σπουδαγμένος στην Ιταλία, ήταν ο πρώτος βουλευτής της οικογένειας. Από κει κι ύστερα απέλειωτη σειρά Δελλήδων, όλοι τους πολιτευτές Λακωνίας, οι περισσότεροι βουλευτές, τρεις υπουργοί. Πάντοτε εκμεταλλευόμενοι το κτήμα με τις ελιές, μέχρι που ο παππούς του, άλλος Δημήτρης Δελλής κι αυτός, αποφάσισε να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα κι έχτισε, λίγο έξω από τη Σπάρτη, το εργοστάσιο εμφιάλωσης και συσκευασίας ελαιόλαδου που σήμερα μαζεύει την παραγωγή όλης της νότιας Πελοποννήσου. Ήταν κι ο πρώτος που χρησιμοποίησε τις σπουδές του στο εξωτερικό για κάτι περισσότερο από το να κάνει ντόλτσε βίτα, προέβλεψε τις τάσεις της οικονομίας μετά τον πόλεμο κι αποφάσισε να αποδεσμεύσει μέρος της οικογενειακής περιουσίας από τη γη και να το επενδύσει σε μετοχές τραπεζών και πλοίων. Τώρα πια, ακόμα κι αν αύριο σταματήσουν οι Δελλήδες ν' ασχολούνται με τα κτήματα, λίγο θα το αισθανθεί ο

τραπεζικός τους λογαριασμός. Αυτό όμως δεν είναι και πολύ πιθανό να γίνει. Εδώ είναι ο τόπος τους.

Το ένιωσε ο Δημήτρης όταν, έξι χρόνια πριν, ένα τηλεφώνημα τον ξύπνησε στη Νέα Υόρκη και η Αλίκη, με την πάντοτε συγκρατημένη φωνή της, του ανήγγειλε τον αιφνίδιο θάνατο του πατέρα του από καρδιά. Μετά το αρχικό ξάφνιασμα και την αναστάτωση των επόμενων ημερών με το ταξίδι, την κηδεία, τα γραφειοκρατικά της κληρονομιάς, όταν κάθισε ήρεμος να σκεφτεί τι θα κάνει από δω και πέρα, η απάντηση ήρθε αβίαστα. Σ' ένα τελευταίο του ταξίδι στην Αμερική, παραιτήθηκε από τη χρηματιστηριακή εταιρεία στην οποία δούλευε, ξενοίκιασε το διαμέρισμά του και γύρισε να εγκατασταθεί στο Τρικόρφι.

Το Τρικόρφι! Να το που εμφανίζεται μπροστά του, στο διάφανο φως του απομεσήμερου. Χτισμένο στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, ήταν καπρίτσιο ενός Δελλή ο οποίος ήθελε να εντυπωσιάσει την καλοαναθρεμμένη Αλεξανδρινή κοπελίτσα που παντρεύτηκε και να την πείσει ότι η ερημιά όπου την έφερε να ζήσει δεν ήταν τόσο απολίτιστη. Σύμφωνα με τις επιθυμίες της έστησε το πέτρινο δίπατο σπίτι, λίγο παράταιρο με τον όγκο του μέσα στις απαλές γραμμές του λακωνικού κάμπου. Το έβαλε να δεσπόζει στο ύψωμα, με θέα τα κτήματα των Δελλήδων και τη θάλασσα στο βάθος. Της το επίπλωσε με κομμάτια φερεμένα από την Αγγλία και τη Γαλλία, και της κουβάλησε και πιάνο, να έχει να παίζει και να σπάει την ανία της. Από τότε, κάθε κυρία Δελλή έκανε τις δικές της προσθήκες ή αλλαγές στο σπίτι. Κι όπως η οικογένεια πλούτιζε κι ανέβαινε, μαζί της ανέβαινε και η προίκα της εκάστοτε νύφης. Και το Τρικόρφι γινόταν ολοένα πιο εντυπωσιακό, σύμβολο της δύναμης των Δελλήδων.

Το αυτοκίνητο του Δημήτρη έχει φτάσει πια στο τέρμα του μικρού δρόμου που οδηγεί στην είσοδο του σπιτιού. Στα δεξιά του απλώνεται ο κήπος με τις τριανταφυλλίες, προσθήκη της μητέρας του αυτή. Τον ξεκίνησε από το μηδέν και τον φρόντιζε με αφοσίωση, μέχρι που πέθανε. Τώρα πια τον φροντίζει η Αλίκη με την αποτελεσματικότητα που τη διακρίνει σε καθετί με το οποίο κατα-

πιάνεται. Τα φυτά ορθώνονται περιποιημένα και ολάνθιστα, σκορπώντας τριγύρω ένα μεθυστικό άρωμα. Ο Δημήτρης κατεβαίνει από το αμάξι και στέκεται ένα δευτερόλεπτο για να συλλάβει με όλες του τις αισθήσεις αυτή την πανδαισία χρωμάτων και αρωμάτων. Μετά ανεβαίνει τα σκαλιά και μπαίνει στο σπίτι.

Μια μαυροφορεμένη μεσόκοπη γυναίκα πλησιάζει. «Καλώς το αγόρι μου! Στην ώρα σου για το φαγητό».

«Δε φάγατε ακόμη;»

«Η κυρία Αλίκη είπε ότι θα σε περιμένει. Πριν από λίγο, που ακούσαμε το αμάξι σου, μ' έστειλε να στρώσω τραπέζι».

Στο σαλόνι η Αλίκη διαβάζει, καθισμένη σε μια πολυθρόνα. Πατημένα έχει τα εξήντα και δε δείχνει ούτε πενήντα. Τα πάντα πάνω της καλοδιατηρημένα και απεγάδιαστα. Η πλάτη της ακουμπάει στη ράχη του καθίσματος, κρατώντας το σώμα της ευθυτενές. Στα ρούχα της δεν υπάρχει ούτε ζάρα, από τα μαλλιά της δεν ξεφεύγει ούτε τρίχα, το πρόσωπό της είναι μακιγιαρισμένο ανεπαίσθητα αλλά έτσι που να καλύπτει κάθε ατέλεια. Τον ακούει και σηκώνει το βλέμμα. Σημαδεύει τη σελίδα μ' ένα μεταξωτό σελιδοδείκτη και αφήνει αργά το βιβλίο της στο διπλανό τραπέζακι. Όλα τα κάνει αργά η Αλίκη· μιλάει αργά, περπατάει αργά. Θεωρεί τη βιασύνη δείγμα κακής ανατροφής.

«Σε περίμενα», λέει και τείνει το μάγουλό της.

Ο Δημήτρης σκύβει και τη φιλάει απαλά, σχεδόν στον αέρα. «Δεν έπρεπε. Μπορεί ν' αργούσα».

Περνούν στην τραπεζαρία.

«Πώς πέρασες λοιπόν στην Αθήνα;»

«Καλά».

«Είδες κανέναν γνωστό;»

«Τους Βουρόπουλους χθες και το νομό μου σήμερα το πρωί».

«Ο καλός μου ο Αντρέας. Τι κάνει;»

«Σου στέλνει τα πιο θερμά του χαιρετίσματα».

Η Μερόπη, η μεσόκοπη γυναίκα, μπαίνει κουβαλώντας μια πιατέλα. Αντί να την ακουμπήσει στο τραπέζι, στέκεται δίπλα στην Αλίκη, που σερβίρεται με προσεκτικές κινήσεις.

«Με ζήτησε κανένας τις μέρες που έλειψα;»

«Προχθές ήρθαν δυο άνθρωποι».

Κάτι στον τόνο της τον κάνει να σμίξει απορημένος τα φρύδια.
«Δυο άνθρωποι;»

Η Αλίκη σκουπίζει με την πετσέτα της την άκρη των χειλιών της. «Με λίγη καλή διάθεση μπορείς να τους πεις και κυρίους».

Ο Δημήτρης βάζει τα γέλια. «Ποιοι ήταν;»

«Ο νεόκοπος βουλευτής μας κι ένας ακόμα από την ακολουθία του».

«Ο Καρακίτσος;»

«Ναι».

Το πρόσωπο του Δημήτρη σκοτεινιάζει. «Γιατί δε με ειδοποίησες;»

Η Αλίκη υψώνει τα φρύδια ως απάντηση στον τόνο της φωνής του που κρύβει μια αδιόρατη ενόχληση. «Προσπάθησα, Δημήτρη. Δεν απαντούσες όμως στο σπίτι».

«Έχω και κινητό».

Σκύβει αδιάφορα και αρχίζει να αφαιρεί με προσήλωσή τα κόκαλα από το ψάρι της. «Ξέρεις ότι δε συμπαθώ αυτή την εφεύρεση. Το θεωρώ φοβερή αδιακρισία να βρίσκεις τον άλλον οποιαδήποτε ώρα, σε οποιοδήποτε μέρος».

Τι νόημα έχει να συνεχίζεις τέτοια κουβέντα μαζί της; Σωπαίνουν και συνεχίζουν να τρώνε. Η Αλίκη σπάει πρώτη τη σιωπή.

«Σου μίλησε ο Αντρέας;»

«Μην αρχίζεις πάλι την ιστορία να κατέβω υποψήφιος!»

Τον κοιτάζει σταθερά στα μάτια. «Ήταν η επιθυμία του πατέρα σου. Είσαι ο επόμενος Δελλής».

«Να χαρείς ό,τι αγαπάς. Δεν έχω καμία όρεξη. Ας πολιτευτεί ο Αχιλλέας».

«Εσύ είσαι ο πρωτότοκος».

Την κοιτάζει σκεφτικός. Από δεκατριών χρόνων την ξέρει και δεν μπορεί να πει ότι την έχει καταλάβει. Δε συμπεριφέρεται σε τίποτα όπως ο μέσος όρος. Μοναχοκόρη εφοπλιστή του Λονδίνου, είχε απορρίψει ένα σωρό προτάσεις γάμου, μέχρι που δέχτηκε,

στα τριάντα έξι της πια, να παντρευτεί τον Λεωνίδα τον Δελλή, μόλις είκοσι μέρες από τότε που τον πρωτοσυνάντησε στην Αθήνα. Τον ακολούθησε στη Λακωνία, προτού προλάβει κανείς από τους γνωστούς τους να συνέλθει από την έκπληξή του. Ο Δημήτρης την είδε από την αρχή ως εισβολέα στη ζωή που μοιραζόταν με τον πατέρα του από τότε που η μητέρα του πέθανε από καρκίνο, όταν ο ίδιος ήταν μόλις εννιά χρόνων. Η Αλίκη δεν έδειξε να ανησυχεί ή να πληγώνεται. Τον άφησε στην ησυχία του, χωρίς να καταβάλει καμία προσπάθεια να τον προσεγγίσει ή να τον καλοπιάνει. Ούτε πείραξε το παραμικρό από την ενθύμηση της πρώτης κυρίας Δελλή στο σπίτι. Οι φωτογραφίες της Αμαλίας παρέμειναν στο σαλόνι και το πορτρέτο της πάνω από το τζάκι. Τον κήπο με τα τριαντάφυλλα ανέλαβε να τον περιποιείται με περισσό ζήλο.

Ο Δημήτρης αισθάνθηκε τις άμυνές του να κάμπτονται ένα βράδυ, έξι μήνες μετά το γάμο του πατέρα του. Η Αλίκη είχε οργανώσει μια μεγάλη δεξίωση για τα γενέθλια του άντρα της. Είχε έρθει κόσμος από την Καλαμάτα, την Τρίπολη, μέχρι κι από την Αθήνα. Μια κυρία, κακοπροαίρετη κι αδιάκριτη, είδε το πορτρέτο της Αμαλίας και σκύβοντας με προσποιητή οικειότητα στο αυτί της οικοδέσποινας, της ψιθύρισε: «Μα καλά, χρυσή μου! Τι τη θέλεις τώρα την πρώην πάνω από το κεφάλι σου;» Η Αλίκη γύρισε και της έριξε ένα από τα περίφημα βλέμματά της. «Μου αρέσει να έχω ένα τόσο όμορφο πρόσωπο στο σαλόνι μου. Στολίζει το χώρο». Η άλλη έγινε κόκκινη σαν το παντζάρι κι έσπευσε να απομακρυνθεί.

Από εκείνη τη μέρα, χωρίς να γίνει κάποια συζήτηση μεταξύ τους, άρχισαν να αναπτύσσουν μια ιδιόμορφη σχέση και η Αλίκη έγινε, αν όχι μητέρα του, πάντως κάτι που προσέγγιζε πολύ αυτόν το ρόλο.

Κανείς δεν εξεπλάγη περισσότερο από την ίδια όταν, στον όγδοο χρόνο του γάμου της, έμεινε έγκυος. Στα σαράντα τέσσερά της, με άντρα στα πενήντα τέσσερα και προγονό στα είκοσι ένα, το γεγονός τής φάνηκε μάλλον ενοχλητικό. Σαν ένδειξη κακού γούστου. Κι όταν γεννήθηκε ο Αχιλλέας, ο Δημήτρης, αν και

ήδη σπούδαζε μακριά από το σπίτι, δε διαπίστωσε καμιά ιδιαίτερη προτίμηση προς το φυσικό της παιδί σε βάρος του μεγάλου του αδελφού. Και στο γιο της φερόταν με την ίδια απάθεια που έδειχνε σε όλους.

«Αφαιρέθηκες, Δημήτρη; Έλεγα ότι εσύ είσαι ο πρωτότοκος».

«Μην ξεκινάμε την ίδια κουβέντα, Αλίκη. Δεν πρόκειται να με πείσεις και δεν πρόκειται να σε πείσω. Είναι φανερό». Ψάχνει με το βλέμμα του το δωμάτιο, προσπαθώντας ν' αλλάξει θέμα συζήτησης. «Ο Αχιλλέας πού είναι;»

«Είχε μάθημα ιταλικών μετά το σχολείο. Τι ιταλικά βέβαια είναι σε θέση να του διδάξει αυτή η γυναίκα... Τι να κάνουμε όμως; Δεν έχουμε και πολλά περιθώρια επιλογών».

Η μομφή στη φωνή της είναι φανερή. Το μοναδικό θέμα στο οποίο η Αλίκη έδειξε έντονα σημάδια εκνευρισμού μετά το γάμο της ήταν η εκπαίδευση του Δημήτρη. Το θεώρησε απαράδεκτο ότι ο γιος του άντρα της πήγαινε σχολείο στο γυμνάσιο της Σπάρτης και ζήτησε επίμονα από τον Λεωνίδα να τον στείλουν στο Κολλέγιο στην Αθήνα ή, ακόμα καλύτερα, εσωτερικό στην Αγγλία. Ο άντρας της ήταν κατηγορηματικός: οι Δελλήδες, είτε, μένουν στο Τρικόρφι και φοιτούν στα σχολεία του τόπου τους. Η Αλίκη υποχώρησε με βαριά καρδιά. Μετά το θάνατο του Λεωνίδα προσπάθησε να ανακινήσει το θέμα, για τον Αχιλλέα αυτή τη φορά, αλλά συνάντησε και πάλι τη σθεναρή αντίσταση του Δημήτρη. Συνεικουρούμενος από τον μικρό του αδελφό που άρχισε να βγάζει ουρρανομήρεις κραυγές στην ιδέα και μόνο ότι θα τον έπαιρναν από τη Λακωνία και τους φίλους του για να τον κλείσουν σε κάποιο οικοτροφείο, ανάγκασε την Αλίκη να καταθέσει και πάλι τα όπλα.

Απ' έξω ακούγεται ο θόρυβος μοτοσικλέτας. Σε λίγα δευτερόλεπτα ο Αχιλλέας προβάλλει στο πλαίσιο της πόρτας.

«Δημήτρη!» λέει και η φωνή του τρέμει.

Ο αδελφός του τον κοιτάζει ανήσυχος. «Τι έγινε;»

«Πέτυχα την αστυνομία στο χωριό καθώς ερχόμουνα. Ένα δυστύχημα. Λίγο έξω από τους Μολάους. Ο Στάθης ο Κουμεντάκος κι η γυναίκα του...»

Ο Δημήτρης πετάγεται όρθιος. «Τι είπες;»

Το πρόσωπο του Αχιλλέα είναι κατάχλωμο. «Έμειναν στον τόπο. Και οι δύο».

Αργά το ίδιο απόγευμα, ο Δημήτρης μπαίνει σ' ένα σπίτι στην άκρη του χωριού. Κόσμος πολύς συγκεντρωμένος στην αυλή και η πόρτα ανοιχτή. Στο καθιστικό του σπιτιού, αρκετές γυναίκες περιτριγυρίζουν ένα νεαρό κορίτσι, όχι πάνω από δεκάξι ετών, που φαίνεται να τα έχει χαμένα. Στην άκρη, μια γριά έχει σταυρώσει τα χέρια της στα γόνατα και μοιρολογάει πνιχτά. Ο Δημήτρης την πλησιάζει και την αγκαλιάζει.

«Παναγιώτα μου», της κάνει τρυφερά.

Τα χέρια της γριάς ψηλαφίζουν το πρόσωπό του. Είναι φανερό ότι δε βλέπει καλά. «Λεβέντη μου», λέει. «Λεβέντη μου! Το κακό που μας βρήκε! Το κακό που μας βρήκε!»

Τη σφίγγει δυνατά πάνω του. «Εγώ είμαι εδώ. Μη μου ανησυχείς. Εγώ είμαι εδώ».

Πλησιάζει την κοπέλα. Δίπλα της δυο αγόρια, το ένα γύρω στα δώδεκα και το άλλο όχι πάνω από επτά, δείχνουν τρομαγμένα.

«Αντιγόνη!»

Η κοπέλα σηκώνει τα μάτια της. Το χρώμα της είναι χαλκοπράσινο. Νομίζεις ότι από στιγμή σε στιγμή θα κάνει εμετό. «Κύριε Δελλή...»

«Ο Νίκος;»

Η Αντιγόνη χρειάζεται λίγο χρόνο για ν' απαντήσει, λες και το μυαλό της δε λειτουργεί στη σωστή του ταχύτητα. «Ο Νίκος; Α ναι! Τον ειδοποίησα. Έρχεται».

Από την αυλή ακούγεται θόρυβος. Ένα παλικάρι, γύρω στα δεκαεννιά, εμφανίζεται. Είναι ιδρωμένο και λαχανιασμένο. Τα μάτια του γυαλίζουν από την ένταση. Η Αντιγόνη τον βλέπει, βγάζει μια κραυγή και πέφτει στην αγκαλιά του. Αυτός τη κρατά πάνω του χωρίς να μπορεί να πει κουβέντα. Τα δυο μικρότερα αδέρφια πάνε κι αυτά κοντά τους και οι τέσσερις τους γίνονται ένα κουβάρι. Δεν κλαίνει. Μόνο μένουν σφιχτά αγκαλιασμένοι και τρέμουν.

Ο Δημήτρης αισθάνεται το λαϊμό του να φράζει. Κάτι γυναίκες δίπλα του παρακολουθούν με κουτσομπολίστικη διάθεση τη σκηνή. «Ας τους αφήσουμε μόνους», λέει απότομα. «Πάμε έξω».

Αν και όχι πολύ ευχαριστημένες από την παρεμβασή του, τον ακολουθούν. Στην αυλή, ένας αστυνομικός στέκεται σε μιαν άκρη.

Τον πλησιάζει. «Πώς έγινε, Παναγιώτη;»

«Η κακιά η ώρα, κύριε Δελλή. Τι να σας λέω τώρα; Φορηγό που μπήκε στο αντίθετο ρεύμα. Πάει κι αυτός».

«Πού τους έχετε;»

«Στο νοσοκομείο στους Μολάους. Πρέπει να έρθει κι ο μεγάλος γιος για τα τυπικά».

Ο Δημήτρης ανατριχιάζει. «Όχι, για το Θεό! Να το κάνει κάποιος άλλος. Εγώ, ας πούμε. Δε γίνεται;»

«Πώς! Γίνεται».

Ένας άντρας τούς πλησιάζει. «Τι τραγωδία είναι αυτή; Τέσσερα ορφανά. Κι έχουν και τη γριά».

Κανένας δεν του απαντάει.

«Τους γονείς της Μαρίας τους ειδοποίησε κανείς;»

«Νομίζω ότι τους τηλεφώνησε η εγγονή τους», λέει ο αστυνομικός.

«Πρέπει να ειδοποιήσουμε και τη Μάρθα», ξαναλέει ο χωρικός.

Ο Δημήτρης τινάζεται ολόκληρος. «Τη Μάρθα;»

Η σκέψη τον χτυπάει σαν σφαίρα. Και βέβαια· δίκιο έχουν. Πρέπει να το μάθει η Μάρθα. Δηλαδή... η Μάρθα... θα γυρίσει.

Δυο μέρες αργότερα. Στο Τρικόρφι οι Δελλήδες είναι μαζεμένοι γύρω από το μεσημεριανό τραπέζι.

«Τι ώρα είπες ότι είναι η κηδεία, Δημήτρη;»

Η φωνή της Αλίκης τον ξαφνιάζει. Σηκώνει απότομα το κεφάλι. «Στις τέσσερις».

«Καλύτερα να πάω να ετοιμαστώ λοιπόν».

«Θα έρθεις κι εσύ, μητέρα;»

«Τι ανόητη ερώτηση, Αχιλλέα! Φυσικά και θα έρθω. Ο Στάθης στο Τρικόρφι μεγάλωσε κι ο πατέρας του δούλευε σ' εμάς μέχρι που πέθανε».

Σπρώχνει το πιάτο της και σηκώνεται. Τα δυο αδέρφια μένουν μόνα τους. Ο Δημήτρης τραβάει πίσω την καρέκλα του, απλώνει τα πόδια του κι ανάβει τσιγάρο.

«Προβλήματα στο εργοστάσιο;»

Κοιτάζει τον μικρό του αδελφό απορημένος. «Πώς σου 'ρθε αυτό;»

«Φαίνεσαι κακόκεφος».

«Όχι, μια χαρά πάνε τα πράγματα στη δουλειά».

Ο Αχιλλέας ακουμπάει τους αγκώνες του στο τραπέζι και στηρίζει το κεφάλι του στα χέρια του. «Σ' επηρέασε η ιστορία με τους Κουμεντάκους, έτσι δεν είναι;»

Ο Δημήτρης το παραδέχεται απρόθυμα. «Δεν είναι και μικρό πράγμα. Έτσι ξαφνικά... Τέσσερα παιδιά αφήνουν».

«Μεγαλώσατε και μαζί...»

Σβήνει απότομα το τσιγάρο του στο τασάκι κι απαντά κάπως κοφτά: «Όχι ακριβώς. Ο Στάθης ήταν οχτώ χρόνια μεγαλύτερός μου».

Ο Αχιλλέας δε φαίνεται να πιάνει τα σημάδια και συνεχίζει. «Με την αδελφή του έκανες περισσότερο παρέα. Ε;»

Το χέρι του Δημήτρη μετακινείται από την επιφάνεια του τραπέζιου και σφίγγει το λινό τραπεζομάντιλο. Προσπαθεί ν' ακουστεί αδιάφορος. «Ναι. Πιο κοντινές οι ηλικίες μας, βλέπεις».

Ευτυχώς ο αδελφός του αλλάζει θέμα. «Σήμερα η κόρη του δεν ήρθε στο σχολείο».

«Αλίμονο! Τον πατέρα της θάβει».

«Γύρισε κι ο Νίκος άρον άρον από την Αθήνα. Κι έφτασε κι η θεία τους από το Παρίσι».

Ο Δημήτρης νιώθει μια απροσδιόριστη ένταση. «Ποιος σ' το είπε αυτό;»

«Το συζητάγανε στο χωριό. Χθες το βράδυ ήρθε. Μαζί κι η μητέρα της Μαρίας από τα Παπαδιάνικα». Ο Αχιλλέας πιάνει ένα τσουλούφι που έχει πέσει στο πρόσωπό του και το σπρώχνει πίσω από το αυτί. «Τι θα κάνουν, Δημήτρη; Ο Νίκος ούτε είκοσι χρονών δεν είναι ακόμη».

Ο αδελφός του σηκώνεται, πηγαίνει στο παράθυρο και τ' ανοίγει. Μένει έτσι, με γυρισμένη την πλάτη. «Δεν πας να ετοιμαστείς καλύτερα; Σε λίγο ξεκινάμε».

Στο προαύλιο της εκκλησίας του χωριού, κόσμος πολύς μαζεμένος. Οι καμπάνες χτυπούν πένθιμα. Η Αλίκη, άφογη μέσα σ' ένα γκριζο φόρεμα, ακούει συγκαταβατικά τον παπά που φλυαρεί, διακόπτοντας κάθε τόσο τον ειρμό του λόγου του για να της κάνει ένα σωρό κομπλιμέντα – για τον Αχιλλέα που τόσο μεγάλωσε, για τον Δημήτρη που, έτσι και τ' αποφασίσει να κατεβεί υποψήφιος, στο τσεπάκι του την έχει την έδρα...

Ο Δημήτρης δεν πολυπροσέχει τι λένε οι γύρω του. Το μάτι του χτενίζει το δρόμο. Σε λίγο βλέπει την πομπή να προβάλλει στη γω-

νία. Μπροστά μπροστά τα δυο φέρετρα. Πίσω καμιά εικοσαριά μαυροφορεμένοι άνθρωποι. Η καρδιά του αρχίζει και χτυπάει πιο γρήγορα. Στην αρχή δε διακρίνει ποιοι βρίσκονται στην πρώτη σειρά. Και μετά τη βλέπει. Είναι αυτή· ο τρόπος που βαδίζει, το χρώμα των μαλλιών της. Ταυτόχρονα είναι άλλη· το σώμα της πιο δεμένο, το χτένισμά της διαφορετικό.

Βαδίζει αργά, κρατώντας από το ένα χέρι τον μικρό της ανιψιό και στηρίζοντας με το άλλο τη θεία της. Ακριβώς δίπλα της η Αντιγόνη με τον δωδεκάχρονο Χρήστο και στην άλλη άκρη ο Νίκος να σέρνει σχεδόν τη γιαγιά Αντιγόνη που σφαδάζει.

Τη στιγμή που η Μάρθα περνάει από μπροστά του, ο Δημήτρης έχει την αίσθηση ότι τον κοιτάζει φευγαλέα μέσα από τα μαύρα γυαλιά της. Και μετά η οικογένεια μπαίνει στην εκκλησία και η νεκρώσιμη ακολουθία αρχίζει.

Από τη θέση όπου στέκεται, βλέπει το προφίλ της. Τώρα έχει βγάλει και τα γυαλιά. Τα μάτια της παραμένουν τα ίδια. Μόνο αυτά θ' ακούσαν για να την ξεχωρίσει στο πλήθος οποιαδήποτε στιγμή. Ούτε πράσινα, ούτε καφέ. *Τσαγαλιά* τα έλεγε η θεία της η Παναγιώτα γελώντας και μετά έβγαζε από την τσέπη της ποδιάς της φρέσκα αμύγδαλα για να τους δείξει τι εννοεί. Οι γραμμές του προσώπου της πιο σχηματισμένες, ώριμες. Τα μαλλιά της μάλλον κοντότερα απ' ό,τι τα θυμόταν. Έτσι όμως που τα έχει μαζέψει σ' ένα σφιχτό κότσο, δεν μπορεί να είναι σίγουρος. Τα χείλη της σαρκώδη, με τα δόντια να προεξέχουν ελαφρά και να κάνουν στο στόμα της να φαίνεται μονίμως μισάνοιχτο.

Η Μάρθα! Στη θέα της αφαιρείται, χωρίς να είναι σίγουρος τι ακριβώς νιώθει. Βασικά έκπληξη· σαν να την ξέρει χρόνια και σαν να τη συναντά πρώτη φορά.

Την παρατηρεί να ακουμπά το χέρι της προστατευτικά στον ώμο της ανιψιάς της. Τα μάτια της έχουν αρχίσει να θολώνουν. Τινάζει ανεπαίσθητα το κεφάλι της προς τα πίσω για να εμποδίσει τα δάκρυα να κυλήσουν.

Δημήτρη μου!

Μια βδομάδα που έχεις φύγει κι ακόμη να συνηθίσω την απουσία σου. Χθες έκλαιγα όλη μέρα. Πήγα στη σπηλιά μας και κάθισα πολλή ώρα. Έκλεινα τα μάτια και προσπαθούσα να σε φέρω κοντά μου. Μερικές στιγμές ένιωθα πως τα κατάφερα. Μέχρι και το φιλί σου αισθανόμουν στα χείλη μου. Μετά σ' έχανα πάλι και μ' έπιανε ένα παράπονο, μα ένα παράπονο!

Πήγα στη δημοτική βιβλιοθήκη και δανείστηκα ό,τι βιβλίο βρήκα μπροστά μου για τη Νέα Υόρκη. Ρούφηξα κάθε πληροφορία, προσπαθώντας να αναπαραστήσω τη ζωή σου εκεί. Γράψε μου τα πάντα! Τι κάνεις μέσα στη μέρα σου, πώς είναι το σπίτι σου, το πανεπιστήμιό σου. Τα δικά μου εδώ τα ξέρεις με όλες τους τις λεπτομέρειες. Ο μικρόκοσμος του χωριού μας ίδιος κι απαράλλαχτος. Μόνο που όλα τώρα φαντάζουν τρομακτικά άδεια. Με πνίγουν. Κι είναι γιατί λείπεις εσύ! Και η αγκαλιά σου!...

Η Μάρθα έχει αντιληφθεί εδώ και ώρα πως ο Δημήτρης την παρατηρεί. Μέσα στον κυκεώνα των σκέψεών της, αυτή η διαπίστωση ξεπροβάλλει για μια στιγμή από την παραζάλη της θλίψης της και την εξοργίζει. Τι θέλει επιτέλους; Τι θέλει; Μόνο αυτός της έλειπε τώρα. Μόνο αυτός!

Κοιτάζει ένα γύρο στην εκκλησία. Ίσα ίσα για να μπορέσει να σταματήσει για λίγο το βλέμμα της και πάνω του. Άδικο είναι, γαμώτο! Άδικο! Δεν μπορεί να παραμένει γοητευτικός. Ακόμα πιο γοητευτικός! Το σώμα του έχει χάσει την ελαφράδα του λυγερόκορμου νεαρού που θυμόταν. Είναι πιο βαρύ, πιο αντρικό. Τα μαλλιά του σκούρυναν κι άλλο. Το πρόσωπό του σκιάζουν γένια λίγων ημερών, δίνοντάς του έναν αημέλητο αέρα.

Ένα κρυφό αγκαθάκι τής αγκυλώνει στιγμιαία την καρδιά.

Ήταν δεκαεφτά χρόνων. Καθόταν, συντροφιά μ' άλλο ένα αγόρι και δύο κορίτσια, γύρω από ένα τραπέζι. Μπροστά τους ανοιγμένα βιβλία. Μια ηλικιωμένη γυναίκα δίδασκε με απαλή φωνή. Όταν τελείωσε, τα παιδιά σηκώθηκαν με θόρυβο.

Μάζεψαν τα πράγματά τους. Η Μάρθα έχωνε τετράδια και μολύβια σε μια παλιά τσάντα, όταν ένωσε ένα χέρι στον ώμο της.

«Τελείωσες το *La peste**, Μάρθα μου;»

«Μάλιστα, δεσποινίς Ουρανία.»

«Αν δε βαριέσαι, τότε, μείνε λιγάκι να συζητήσουμε πώς σου φάνηκε.»

Της χαμογέλασε με μια ελάχιστη υποψία πονηράδας στα αγαθά, γαλανά μάτια της. Η Μάρθα κοκκίνισε. Γύρισε την πλάτη της, τάχα μου ότι χαζεύει τα βιβλία στα ράφια της βιβλιοθήκης.

«Γεια σου, Μάρθα!» χαιρέτησαν οι συμμαθητές της.

«Γεια σας.»

Με το που έκλεισε η πόρτα, η Ουρανία πήγε σε μια παλαιακή σιφονιέρα στην άλλη άκρη του δωματίου. Ανοιξε το συρτάρι και έβγαλε ένα φάκελο. «Ήρθε χθες», της εξήγησε και της τον άφησε χαμογελώντας.

Η κοπέλα τον κράτησε με χέρια που έτρεμαν.

Τα δάχτυλα της δασκάλας κινήθηκαν απαλά και της χάιδεψαν τα μαλλιά. «Είδες που άδικα ανησυχούσες;»

Βγήκε από το δωμάτιο και κατευθύνθηκε προς την κουζίνα. Η Μάρθα κάθισε σε μια πολυθρόνα και έσκισε το χαρτί με ανυπομονησία.

Δέκα λεπτά αργότερα, η Ουρανία επέστρεψε με ένα δίσκο με δυο φλιτζάνια κι ένα πιάτο μπισκότα. Φαινόταν να τον σηκώνει με κάποια δυσκολία. Τα χέρια της τρεμούλιαζαν και το ένα φλιτζάνι χτυπούσε πάνω στο άλλο. Τον άφησε στο τραπέζι. «Όλα καλά;»

Η Μάρθα σήκωσε πάνω της δυο στενοχωρημένα μάτια. «Δεν ξέρω», είπε με δισταγμό.

«Τι σημαίνει αυτό, γλυκιά μου;»

* Η *πανούκλα*, μυθιστόρημα του Αλμπέρ Καμύ.

«Να, διαβάστε το!»

Της το έτεινε. Η δασκάλα οπισθοχώρησε. «Όχι! Όχι, Μάρθα μου. Αλληλογραφία άλλων δε διαβάζουμε ποτέ».

Η κοπέλα σήκωσε τους ώμους της. «Δεν είναι και μεγάλο. Ούτε μια σελίδα. Είναι καλά, έχει πολλή δουλειά, αυτά...»

Η Ουρανία έκανε ένα βήμα και της έπιασε το χέρι. «Τα πανεπιστήμια στην Αμερική έχουν πολύ απαιτητικό πρόγραμμα. Μην τον παρεξηγείς».

«Δεν τον παρεξηγώ. Όμως εγώ... εγώ... θα έμενα άγρουπη όλη τη νύχτα για να του γράψω». Τα μάτια της βούρκωσαν.

Η καρδιά της ηλικιωμένης γυναίκας σφίχτηκε. «Δε γίνεται, γλυκιά μου. Θα σου γράφει και κάτι άλλο».

«Α ναι! Μια γραμμή στο τέλος. Του λείπω». Ένα δάκρυ κύλησε στο μάγουλό της. Ντροπιασμένη, το σκούπισε βιαστικά. «Τρεις βδομάδες για να γράψει αυτό...»

«Θα του απαντήσεις;»

Η Μάρθα φάνηκε σκεπτική. «Ναι», είπε στο τέλος. «Σε κάποιες μέρες. Πώς πηγαίνουν τα μαθήματα. Κάποια νέα από το χωριό. Ξέρετε... Τέτοια πράγματα...»

Όσο βρίσκεται βυθισμένη στις αναμνήσεις της, το βλέμμα της έχει μείνει καρφωμένο στον Δημήτρη. Την κοιτάζει κι αυτός έντονα, σαν να προσπαθεί να της περάσει κάποιο μήνυμα. Ένα κύμα θυμού απλώνεται μέσα της και την κυριεύει. Στρέφει πεισματικά το κεφάλι μπροστά. *Αι πνίξον, κύριε Δελλή!* Δίπλα της ο Θάνατος, ο μικρός της ανιψιός, ρουφάει τη μύτη του σ' ένα βουβό και τρομαγμένο λυγμό. Η πραγματικότητα των τελευταίων ημερών την αρπάζει πάλι στην τρομακτική της μέγγενη.

Λίγο αργότερα, στο καφενείο του χωριού. Η οικογένεια κάθεται σ' ένα τραπέζι στο κέντρο. Γύρω της, όλοι όσοι ήταν στην κηδεία πίνουν τον καθιερωμένο καφέ.

«Πρωτάκουστα πράγματα, Αφροδίτη μου! Ακούς εκεί να μη δεχθεί συλλυπητήρια στο σπίτι».

«Ε! Φαίνεται ότι δε μας καταδέχεται πια η μαντάμ από τα Παρίσια».

Ο Δημήτρης προσπαθεί να κατανικήσει τον εκνευρισμό του. Η Αλίκη αφήνει το ποτηράκι με το κονιάκ στο τραπέζι. «Νομίζω ότι είναι ώρα να πηγαίνουμε».

Σηκώνεται αναγκάζοντας τον προγονό και το γιο της να τη μιμηθούν. Πλησιάζει το τραπέζι της οικογένειας κι απλώνει το χέρι της. «Συλλυπητήρια, Μάρθα».

«Ευχαριστώ, κυρία Δελλή», της απαντά σταθερά εκείνη.

Έχει έρθει πια η σειρά του Δημήτρη. «Μάρθα», κάνει και σταματά μη ξέροντας πώς να συνεχίσει.

Η έκφρασή της δεν τον βοηθάει κι ιδιαίτερα. Απλώνει το χέρι του και σφίγγει το δικό της. Για ένα κλάσμα του δευτερολέπτου νιώθει ότι θέλει να του το τραβήξει και δυναμώνει το κράτημά του.

«Τα πιο ειλικρινή μου συλλυπητήρια».

«Σ' ευχαριστώ».

Την αισθάνεται να βάζει περισσότερη δύναμη για να ελευθερώσει το χέρι της. Μ' ένα τελευταίο σφίξιμο, το αφήνει. Περνά δίπλα της, στον μεγάλο της ανιψιό, ενώ ακούει πίσω του τον Αχιλλέα που συστήνεται και συλλυπείται με τη σειρά του. Η Αλίκη έχει ήδη τελειώσει και τους περιμένει στο δρόμο, τινάζοντας έναν ανύπαρκτο κόκκο σκόνης από το μανίκι της.

Το ίδιο βράδυ, η Μάρθα κάθεται στην κουζίνα του σπιτιού του αδελφού της. Απέναντί της η μητέρα της νύφης της, της Μαρίας, της μιλά με τρομαγμένη φωνή.

«Τι θα κάνουμε, κορίτσι μου; Τι θα κάνουμε; Εβδομήντα πέντε χρονών γυναίκα είμαι. Με πίεση, ζάχαρο, τα πόδια μου δεν μπορώ να πάρω. Κι έχω και το γέρο κατάκοιτο. Ποιος θα τα νοιαστεί αυτά τα δόλια; Ποιος;»

Με κάθε λέξη, ο πανικός στη φωνή της γίνεται πιο έντονος. Η Μάρθα αισθάνεται ένα δυνατό πονοκέφαλο να σφίγγει το κεφάλι

λι της σαν σιδερένιο στεφάνι. Κλείνει τα μάτια και πιέζει δυο δάχτυλα στους κροτάφους της. «Ας περάσει η σημερινή μέρα, κυρα-Αντιγόνη, και τα συζητάμε και πάλι».

«Πρωί πρωί πρέπει να φύγω. Έχω το γέρο μόνο του».

«Πήγαινε τότε να ξαπλώσεις μια σάλα».

Η ηλικιωμένη γυναίκα σηκώνεται σιγοκλαιώντας. Η Μάρθα μένει μόνη της. Το κεφάλι της πάει να σπάσει. Ανοιγοκλείνει τα συρτάρια ψάχνοντας για ασπιρίνη.

«Θέλεις κάτι;»

Είναι η Αντιγόνη που μόλις έχει μπει. Το πρόσωπό της είναι τσαλακωμένο από τα δάκρυα, τα μάτια της κατακόκκινα.

«Μια ασπιρίνη».

Η ανιψιά της ψάχνει σ' ένα κουτί πάνω στο τραπέζι. Της δίνει το χαπάκι και πάει να της γεμίσει ένα ποτήρι νερό.

«Να 'σαι καλά», μουρμουρίζει η θεία της. «Δεν τα ξέρω τα κατάρια του σπιτιού σας».

Από το σαλόνι ακούγονται φωνές. Ο Νίκος τραβολογεί τον Χρήστο προσπαθώντας να του αρπάξει κάτι από τα χέρια. «Δώσ' το, δώσ' το, σου λέω!»

«Άσε με! Άσε με ήσυχο!»

«Ε!»

Η φωνή της Μάρθας υψώνεται. Τ' ανίψια της δεν της δίνουν σημασία.

«Ε, είπα!» Χτυπάει τα χέρια της. Τα δύο αγόρια σταματούν να παλεύουν. «Τι πάθατε εσείς οι δυο;»

«Θέλει να δει τηλεόραση», εξηγεί κατσούφικα ο μεγάλος της ανιψιός.

Τον κοιτάζει παραξενεμένη. «Και γιατί δε βλέπει;»

«Μόλις θάψαμε τους γονείς μας», λέει ο Νίκος και τα μάτια του γυαλίζουν.

Η Μάρθα νιώθει στο κεφάλι της σουβλιές. «Και λοιπόν; Τι σχέση έχει η τηλεόραση;»

«Δεν είναι σωστό. Ούτε τηλεόραση, ούτε μουσική, ούτε ραδιόφωνο».

Παίρνει μια ανάσα προσπαθώντας να συγκρατήσει τα νεύρα της. «Μήπως μπορείς να μου εξηγήσεις τη χρησιμότητα της συγκρομημένης πρόληψης;»

«Δεν είναι πρόληψη. Είναι παράδοση».

«Που δε βοηθάει σε τίποτα. Είχαμε μια δύσκολη μέρα – τα μικρά σου αδέρφια περισσότερο απ’ όλους. Κι αν ο Χρήστος μπορεί να ξεχαστεί λίγο βλέποντας τηλεόραση, δε βρίσκω πού είναι το κακό».

Η Αντιγόνη χαμηλώνει τα μάτια στα παπούτσια της. Ο Νίκος σφίγγει τα δόντια του. Χωρίς να πει δεύτερη κουβέντα, η θεία τους προχωράει και παίρνει από τα χέρια του το τηλεκοντρόλ.

«Τι πρόγραμμα θέλεις να δεις, Χρήστο;»

Ο μικρός την κοιτάζει μπερδεμένος με κατακόκκινα μάτια. «Έχει ποδόσφαιρο στο Mega», λέει δειλά.

Η Μάρθα πιέζει με δύναμη τα κουμπιά. «Μάλιστα! Και σε ποιο κανάλι είναι το Mega;»

Ο Νίκος βγαίνει φουριόζος από το σαλόνι. Η αδελφή του τον ακολουθεί στην κουζίνα και τον βλέπει να σκύβει τρέμοντας πάνω από το νεροχύτη.

«Τώρα εσύ τι θυμώνεις;» του λέει κατευναστικά. «Σιγά το πράγμα».

Γυρίζει προς το μέρος της· το πρόσωπό του δείχνει απίστευτο θυμό. «Δεν κατάλαβα. Ποια νομίζει ότι είναι;»

«Σσος, θα σ’ ακούσει».

«Ας μ’ ακούσει. Δεκάρα δε δίνω».

«Νίκο!» Η φωνή της Αντιγόνης γίνεται παρακλητική. «Σε παρακαλώ! Θεία μας είναι. Αδελφή του πατέρα μας».

«Άσε με κάτω, Αντιγόνη. Πότε νοιάστηκε; Πότε ήρθε; Εννέα χρόνια έχει να πατήσει το πόδι της στο χωριό. Από την κηδεία του παππού. Και τότε μη νομίζεις. Τρεις μέρες έκατσε όλες κι όλες. Και τηλέφωνο μόνο Χριστούγεννα, Πάσχα και στις γιορτές».

«Δεν τηλεφώνουσε κι ο πατέρας περισσότερο. Έλα, Νίκο, ηρέμησε. Παλιές ιστορίες».

Ο αδελφός της χαμηλώνει λίγο τον τόνο της φωνής του και πλη-

σιάζει ένα βήμα. «Και τώρα δηλαδή τι;» ρωτά ανήσυχος. «Θα έρ-
θει να μείνει μαζί μας;»

«Μη λες χαζομάρες, Νίκο. Σιγά μη θελήσει ν' αφήσει τόσο καλή
δουλειά για να γυρίσει στο χωριό να μας νταντεύει. Αφού μέχρι κι
από το μερίδιό της στα κτήματα παραιτήθηκε υπέρ του πατέρα».

Ένα μέρος της έντασης φεύγει από το πρόσωπο του αδελφού
της· σαν ν' αποδέχεται τη λογική των επιχειρημάτων της. Αντίθετα,
η έκφραση της Αντιγόνης δείχνει μεγαλύτερη ανησυχία. «Τι θα κά-
νουμε όμως, Νίκο; Πώς θα ζήσουμε; Ποιος θ' αναλάβει τα χωράφια;»

«Εγώ».

«Εσύ; Κι η σχολή σου;»

«Θα την παρατήσω».

Το στόμα της Αντιγόνης αρχίζει να τρέμει. «Όχι! Είναι κρίμα.
Αφού σου αρέσει τόσο η Γεωπονική».

«Μου αρέσει μου ξεαρέσει, τι θες να γίνει;»

«Κι είναι και το σπίτι. Τα μικρά. Η θεία, που θέλει φροντίδα,
τώρα με τα μάτια της».

«Θα τα κουμαντάρεις εσύ, Αντιγόνη. Θα βοηθάω κι εγώ όσο
μπορώ».

«Και το σχολείο μου;»

Ο αδελφός της εκνευρίζεται. «Ε, Αντιγόνη!» λέει σκληρά. «Στη
θάλασσα μας ριζάνε και πρέπει να κολυμπήσουμε».

Το μεθεπόμενο πρωί, σ' έναν κεντρικό δρόμο της Σπάρτης, ο
Δημήτρης έχει μόλις παρκάρει το αυτοκίνητό του όταν βλέπει τη
Μάρθα να βγαίνει από την Αγροτική Τράπεζα. Έρχεται προς τη
μεριά του και δείχνει βυθισμένη στις σκέψεις της. Την πλησιάζει.

«Καλημέρα, Μάρθα».

«Καλημέρα».

«Όλα καλά;»

Αυτή κάνει μια αθέλητη γκριμάτσα κι ο Δημήτρης συνειδητο-
ποιεί τι είπε.

«Συγγνώμη», λέει βιαστικά. «Εννοούσα... Πώς είσαι;»

«Καλά».

Το καλά της είναι κοφτό, φανερώνει ότι δεν έχει διάθεση για κουβέντα. Κάνει ένα βήμα να τον προσπεράσει και να συνεχίσει το δρόμο της. Την προλαβαίνει και την αναγκάζει να σταθεί και πάλι.

«Στην τράπεζα ήσουν;»

«Ναι».

«Να ρωτήσεις για τα δάνεια του Στάθης;»

Τα μάτια της στενεύουν με καχυποψία. «Και πού το ξέρεις εσύ ότι είχε δάνεια;»

Ο Δημήτρης κάνει μια αόριστη κίνηση με το χέρι του. «Όλοι οι αγρότες έτσι δουλεύουν. Κι ύστερα... ο τόπος είναι μικρός, τα πάντα μαθεύονται. Το θυμάσαι κι εσύ».

«Αν το θυμάμαι, λέει... Απλώς τόσα χρόνια προσπαθώ να το ξεχάσω».

Περπατάνε πλάι πλάι. Ο Δημήτρης της ρίχνει κλεφτές ματιές. Δείχνει απίστευτα κουρασμένη· είναι χλωμή, με μαύρους κύκλους και τα χαρακτηριστικά της όλα σφιγμένα από την ένταση.

«Μάρθα!»

Ο τόνος της φωνής του είναι ζεστός. Φτάνει βαθιά μέσα της και την ταράζει. Σταματά και τον κοιτάζει κατάματα.

«Στενοχωρήθηκα. Πραγματικά».

Το κάτω χείλος της αρχίζει να τρέμει. «Το ξέρω», λέει πνιχτά. «Σ' ευχαριστώ».

Νιώθει μια ακατανίκητη επιθυμία να την πάρει στην αγκαλιά του. Καταλαβαίνει όμως ότι κάτι τέτοιο είναι τρελό. Από πού κι ως πού; Ύστερα από τόσα χρόνια...

«Τι θα κάνεις;» ρωτά με γνήσιο ενδιαφέρον.

«Δεν ξέρω». Κουνάει το κεφάλι της με απελπισία. «Ειλικρινά δεν ξέρω».

«Με τη δουλειά σου;»

«Πήρα μια βδομάδα άδεια».

«Κι όταν τελειώσει η βδομάδα;»

«Ιδέα δεν έχω». Σωπαίνει και την αφήνει να συνεχίσει από μόνη της. Η Μάρθα μιλάει σαν να σκέφτεται φωναχτά. «Ο Στάθης άφησε χρέη. Πολλά χρέη».

Κουνάει το κεφάλι του συμπονετικά. «Το ξέρω». Φαίνεται τόσο καταβεβλημένη, που οι λέξεις βγαίνουν αυθόρμητα από το στόμα του, προτού προλάβει να τις σκεφτεί: «Άσε με να σε βοηθήσω».

Η Μάρθα τινάζεται σαν να τη δάγκωσε φίδι. «Τι είπες;»

«Να σου δανείσω εγώ τα χρήματα».

«Ξέρεις για πόσα μιλάμε;»

«Έχω μια γενική ιδέα».

«Αντιλαμβάνεσαι βέβαια ότι είναι μάλλον απίθανο να σε ξεπληρώσω εγκαίρως».

«Δε με πειράζει. Όποτε έχεις».

«Να λείπουν οι ελεημοσύνες από τον άρχοντα του τόπου. Ευχαριστώ», λέει απότομα κι ανοίγει το βήμα της.

Την πιάνει φουρκισμένος από το μπράτσο. «Μη γίνεσαι κομπλεξική. Μια πρόταση σου έκανα. Ως φίλος».

Τη νιώθει να τρέμει από οργή. «Ως φίλος! Μη μου το λες έτσι απότομα και δακρύζω».

«Δεν παρατάς τις ειρωνείες, Μάρθα; Φυσικά κι είμαι φίλος σου».

Τα λόγια βγαίνουν σφουριχτά από το στόμα της. «Ξέρεις τι είσαι, Δημήτρη; Είσαι ο τελευταίος άνθρωπος από τον οποίο θα δεχόμουν βοήθεια. Προτιμώ να πάω να πλύνω σκάλες».

Κανονικά θα έπρεπε να έχει γίνει έξαλλος. Έτσι όμως που σφίγγει πιο γερά το μπράτσο της, το μάτι του ξεστρατίζει στο λαιμό της. Φοράει ένα μαύρο φουστάνι που κλείνει με κουμπιά μπροστά. Η μέρα είναι ζεστή κι έχει αφήσει τα δύο πάνω πάνω ξεκούμπωτα. Μια σταγόνα ιδρώτα σχηματίζεται στο βαθούλωμα, εκεί ακριβώς που χτυπά ο σφυγμός της. Χαλαρώνει λίγο το σφίξιμό του.

«Γιατί αντιδράς έτσι;» λέει πιο απαλά. «Μου κρατάς ακόμη κακία;»

Η έκφρασή της αλλάζει απότομα. Γίνεται απίστευτα ψυχρή. Και σαν να κλειδώνει τις σκέψεις της για τον έξω κόσμο. Κάτι του θυμίζει αυτό. Φαίνεται άσχετο αλλά ναι, του θυμίζει την Αλίκη.

«Για ποιο λόγο να σου κρατάω κακία;»

Τον φέρνει σ' αμηχανία. «Εννοείται ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος. Ίσως όμως...»

«Ίσως τι;»

«Ό,τι έγινε μεταξύ μας...»

Γελάει σαρκαστικά. «Άσε μας, ρε Δημητράκη!»

Το ύφος της τον δαιμονίζει. Το *Δημητράκη* επίσης.

«Άσε μας, ρε Δημητράκη, που δεν ξέρω σε ποιο πρόβλημα να πρωτοστρέψω το κεφάλι μου κι έχω κι εσένα να μου μιλάς για ιστορίες που συνέβησαν χίλια χρόνια πριν».

«Χίλια χρόνια πριν;»

Τον κοιτάζει σταθερά στα μάτια. «Ναι, Δημήτρη. Χίλια χρόνια πριν».

Του γυρίζει την πλάτη και απομακρύνεται.

Η Μάρθα, αρχαιολόγος, απολαμβάνει μια ενδιαφέρουσα δουλειά στο Παρίσι και μια ισορροπημένη σχέση. Ο θάνατος του αδελφού της και της νύφης της θα την αναγκάσει να εγκαταλείψει τα πάντα και να γυρίσει στην Ελλάδα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει, όμως, είναι το ίδιο της το παρελθόν, στο πρόσωπο του παιδικού της φίλου, του Δημήτρη.

Ο Δημήτρης, γόνος πλούσιας οικογένειας πολιτευτών, ζει μόνιμα στο οικογενειακό κτήμα της Λακωνίας. Μέχρι τώρα, το μεγαλύτερο αγκάθι στην άνετη ζωή του ήταν να πείσει τους γύρω του ότι δεν τον ενδιαφέρει ν' ασχοληθεί με την πολιτική· ούτε που φαντάζεται λοιπόν την τρικυμία που θα σηκώσει η επανεμφάνιση της Μάρθας και η ακατανόητα εκθρική στάση της απέναντί του.

Γύρω από αυτούς, άλλα πρόσωπα ζουν τις μικρές και μεγάλες ιστορίες τους. Η ανιψιά της Μάρθας, η Αντιγόνη. Ο ξάδελφός της και πρώην τρόφιμος φυλακών, ο Άγης. Η μητριά του Δημήτρη, η Αλίκη. Ο αδελφός του, ο Αχιλλέας. Η νεαρή δασκάλα Ιωάννα.

Μέσα σ' ένα καλοκαίρι, τρεις ερωτικές ιστορίες θα πλεχτούν κάτω από τον ήλιο. Τρία ζευγάρια θα συναντηθούν, θα ενωθούν και θα συγκρουστούν με πάθος. Και οι λίγοι αυτοί μήνες θα σηματοδέψουν για πάντα τη ζωή τους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISSN 978-960-496-810-7

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΘ: 11590

ΔΙΑΒΑΖΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ